

Pojęcie zgwałcenia w Kodeksie Karnym

O przestępstwie zgwałcenia w typie podstawowym mowa jest w art. 197 § 1 Kodeksu karnego, który penalizuje doprowadzenie przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem drugiej osoby do obcowania płciowego. Art. 197 § 2 K.k. określa drugą postać zgwałcenia, polegającą na doprowadzeniu przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem do poddania się lub wykonania innej czynności seksualnej. Typy kwalifikowane zgwałcenia tworzą art. 197 § 3 (zgwałcenie zbiorowe, zgwałcenie małoletniego poniżej lat 15 i zgwałcenie kazirodcze) i art. 197 § 4 K.k. (zgwałcenie ze szczególnym okrucieństwem).

W nauce kryminologii zgwałcenie można klasyfikować na różne sposoby: np. w odniesieniu do okoliczności, w jakich miał miejsce, w odniesieniu do tożsamości ofiary lub sprawcy. Można wyróżnić m.in. zgwałcenie kazirodcze, zgwałcenie na randce, zgwałcenie małżeńskie, zgwałcenie więzienne, zgwałcenie wojenne, zgwałcenie zbiorowe.

Przestępstwo zgwałcenia w Unii Europejskiej

25 października 2012 r. roku Parlament Europejski i Rada Europejska przyjęły dyrektywę ustanawiającą normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw (Dyrektywa 2012/29/UE). Dyrektywa definiuje gwałt jako przemoc na tle płciowym, która jest przejawem dyskryminacji ze względu na płeć, gdyż ofiarami przestępstwa zgwałcenia są w przeważającej mierze kobiety. Dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie m.in. do szkolenia pracowników policji, prokuratury i sądu tak, by ofiary były traktowane z szacunkiem, oraz do tego, by w każdym państwie istniał system wsparcia dla ofiar. Państwa członkowskie Unii Europejskiej mają obowiązek włączenia dyrektywy w swój system prawny do 16 listopada 2015 r.

Procedura postępowania z ofiarą przemocy seksualnej

W ciągu miesiąca po zgwałceniu u 94% ofiar diagnozuje się objawy zespołu stresu pourazowego, takie jak przerażenie, trudności z koncentracją, bezsenność. Wśród konsekwencji jakie zgwałcenie ma dla ofiary są również depresja, bóle brzucha, dolegliwości narządów płciowych i bóle głowy, które utrzymują się nawet latami po zgwałceniu. Obok bezpośrednich obrażeń fizycznych, zgwałcenie bywa przyczyną zachorowania na choroby przenoszone drogą płciową i zajięcia w niechcianą ciążę.

Badanie lekarskie:

- cel oględzin
- kolejność wykonywanych czynności
- rodzaj materiału biologicznego pobranego do badań genetycznych

DOCHODZENIE PRZESTĘPSTW PRZECIWKO WOLNOŚCI SEKSUALNEJ I OBYCZAJOWOŚCI CEL OGLEDZIN – USTALENIE:

- ❖ rodzaju i charakteru obrażeń ciała
(czy charakterystyczne są dla stosowania przemocy fizycznej, np.: sińce na przyśrodkowej powierzchni ud, spowodowane ich rozsuwaniem przy użyciu siły)
- ❖ stanu narządów płciowych
(uszkodzenia błony dziewiczej, rodzaj wydzieliny z dróg rodnych)
- ❖ przy stosunku płciowym analnym stan odbytu (obrażenia, wydzielina)

DOCHODZENIE PRZESTĘPSTW PRZECIWKO WOLNOŚCI SEKSUALNEJ I OBYCZAJOWOŚCI

CEL OGLEDZIN – USTALENIE:

- ❖ obecność śladów nasienia w pochwie lub w odbycie (pobranie wymazów, doraźne zbadanie przy pomocy np. testu PSA i zabezpieczenie do dalszych badań)
- ❖ ewentualnej obecności śladów podejrzanych na nasienie na innych częściach ciała i zabezpieczenie ich (np. na owłosieniu sromowym)
- ❖ stopnia rozwoju osoby pokrzywdzonej (czy wygląda na wiek powyżej lat 15 – art. 200 kk)
- ❖ kwalifikacji karnej stopnia ciężkości obrażeń

DOCHODZENIE PRZESTĘPSTW PRZECIWKO WOLNOŚCI SEKSUALNEJ I OBYCZAJOWOŚCI PRZYCZYNY NIEPOWODZEŃ OPINODAWCZYCH:

- ❖ upływ czasu od zdarzenia
- ❖ dokładne obmycie się osoby pokrzywdzonej
- ❖ kobieta nie była dziewicą i współżyła płciowo na krótko przed zdarzeniem (1-2 doby)
- ❖ charakter błony dziewiczej uniemożliwia stwierdzenie odbycia pierwszego w życiu stosunku płciowego (duża rozciągliwość powodująca możliwość odbycia pełnego stosunku płciowego bez jej przerwania)

DOCHODZENIE PRZESTĘPSTW PRZECIWKO WOLNOŚCI SEKSUALNEJ I OBYCZAJOWOŚCI PRZYCZYNY NIEPOWODZEŃ OPINODAWCZYCH:

- ❖ oddanie nasienia poza ciało osoby pokrzywdzonej
- ❖ brak śladów obrony i użycia przemocy fizycznej
- ❖ dokonania innego niż stosunek płciowy obcowania płciowego, względnie innej czynności seksualnej
- ❖ uchybienia w postępowaniu przygotowawczym
(nie zabezpieczenie odzieży osoby pokrzywdzonej i podejrzanego, nie przeprowadzenie oględzin ciała podejrzanego)